

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, http:// www.kp.org.pl

Świebodzin, 11 maja 2013 r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie

dotyczy: PZO Ostoja Nadbużańska PLH140011 i Dolina Dolnego Bugu PLB140001,
sprawę prowadzi: Paweł Pawlaczyk pawpawla@wp.pl

W związku z pracami nad planami zadań ochronnych obszarów Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011 i Dolina Dolnego Bugu PLB140001, uprzejmie dziękuję za zaproszenie na spotkanie 22 maja w tej sprawie. Ze względu na zaangażowanie w tym samym terminie w inne zadania, nie będziemy mogli zapewnić osobistego udziału naszego przedstawiciela w spotkaniu, potwierdzam jednak nasze zainteresowanie ochroną tego obszaru i uprzejmie proszę o udostępnienie materiałów ze spotkania.

Wstępnie zwracam uwagę na następujące zagadnienia:

1. Przedmiotem ochrony w obszarze Ostoja Nadbużańska PLH140011 są m. in. murawy kserotermiczne 6210, które jednak nie są prawidłowo ujęte granicami ostoi i należałoby wskazać na konieczność skorygowania granic obszaru. Zasadne byłoby włączenie do obszaru przylegających do jego granic ostoi i najbogatszych florystycznie muraw kserotermicznych w Mielniku. Obecnie granica ostoi przebiega drogą pod skarpa bużańską, a chodzi o włączenie zboczny.

Murawy w Mielniku stanowią główne miejsce występowania siedliska 6210 w dolinie Bugu; - poza tym są skrawki znacznie gorzej i mniej typowo wykształcone / zachowane. Murawy te mają dobitnie udokumentowane walory florystyczne (prace Cieślińskiego, Falińskiego, Adamowskiego itd.), a w ostatnich latach wykonywany był tam monitoring siedliska 6210. Cechuje je bogata flora ciepłolubna, z *Aster amellus*, *Anemone sylvestris*, *Gentiana cruciata*, *Pulsatilla pratensis*, *Scorzonera purpurea*, *Allium montanum*, *Asperula tinctoria* itd. Są to najbardziej na północny-wschód wysunięte płaty typowo wykształconego 6210 w Polsce (stanowiska w Haćkach czy na Suwalszczyźnie to już tylko kadłubowe zbiorowiska kserotermiczne), w typowy sposób reprezentujące klasę Festuco-Brometea. Istnieją już formy ochrony przyrody: rez. stepowy "Góra Uszeście", zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Głogi", dalsze są projektowane: np. projektowany użytek ekologiczny "Góra Rawska". Prowadzona jest ochrona czynna: w ramach projektu CMoK dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i NFOŚiGW w latach 2013-2014 poprawiony zostanie stan ochrony 6210 na 6 ha w trzech wymienionych istniejących i projektowanych obszarach chronionych.

Proszę o rozważenie i zamieszczenie w PZO takiego wskazania do korekty granicy obszaru siedliskowego.

2. Kluczowe znaczenie dla ochrony wielu siedlisk obszaru będzie mieć hydrologia i hydromorfologia Bugu, przy czym zasadnicze znaczenie ma zachowanie naturalnego charakteru tej rzeki i jej naturalnego reżimu hydrologicznego. PZO powinien zapewnić, że:
  - a) Sposoby utrzymywania rzeki będą uwzględniały potrzeby ochrony obszaru Natura 2000, w tym nie będą powodować pogłębiania rzeki, zmniejszania częstotliwości jej wylewów, uproszczenia charakteru brzegów ani morfologii koryta; działania ingerujące w rzekę – także tzw. utrzymaniowe i konserwacyjne – muszą być poddane ocenie ich ew. oddziaływania na obszar Natura 2000;
  - b) Zapewnione będzie miejsce i zmienność poziomu wody, niezbędne do okresowego rozwoju roślinności typowej dla siedliska 3270;
  - c) Wykluczone zostanie wycinanie zadrzewień formujących płyty łęgów 91E0 w strefie zalewowej, określone zostaną miejsca w których dozwolone zostanie na spontaniczny wzrost zarośli i zadrzewień łęgowych odtwarzających przestrzenny zasięg i ciągłość łęgów, zwłaszcza wierzbowo-topolowych w dolinie rzeki, choć z drugiej strony uwzględnieniem potrzeby ochrony nieleśnego krajobrazu doliny i jego komponentów (blonia, pastwiska, murawy napiaskowe w dolinie, starorzecza, nieleśne siedliska ptaków).
  - d) Zapewnione zostanie, że prace ingerujące w koryta mniejszych cieków w obszarze oraz w rowy – w tym utrzymywanie cieków, konserwacja i odtwarzanie rowów – będą wykonywane w sposób sprzyjający, a nie szkodzący ochronie obszaru Natura 2000, sprzyjający a nie oddalający osiągnięcia celów środowiskowych dla wód, a także będą przed wykonaniem oceniane pod kątem ew. oddziaływania na obszar. Oczekiwalibyśmy w ramach PZO działań w kierunku wypracowania i uzgodnienia odpowiednich standardów.
3. Tłem dla planowania ochrony obszaru Natura 2000 jest cel środowiskowy dla rzeki Bug (i cele dla jej dopływów), wynikający z art. 38d Prawa Wodnego. Celem tym jest zapobieżenie wszelkiemu pogroszeniu i osiągnięcie co najmniej dobrego stanu wód, co obejmuje także tzw. stan ekologiczny wód - stan ichtiofauny, bentosu i roślinności wodnej co najwyżej nieznacznie zmieniony w stosunku do typowego dla „wielkiej rzeki nizinnej” oraz odpowiednie do tego warunki hydromorfologiczne i czystość wody. Stan taki powinien być osiągnięty najpóźniej do 2027 r., a więc w terminie porównywalnym do terminu, na jaki sporządza się PZO. Jest to istotne uwarunkowanie ochrony przedmiotowych obszarów Natura 2000.
4. Z ochrony obszarów Natura 2000 mogą wynikać także dodatkowe cele dla wód, w tym zaostrzające cel o którym mowa wyżej. Powinny one zostać określone właśnie w PZO. W związku z koniecznością osiągnięcia spójności z planowaniem wodnym, cele ochrony oraz zagrożenia dla obszarów Natura 2000 powinny być w PZO określone konkretnie i wyraźnie, tak by jednoznacznie tłumaczyły się na cel środowiskowy dla obszarów chronionych z art. 38f Prawa Wodnego. cele ochrony dla poszczególnych siedlisk i gatunków zależnych od wody w tym obszarze powinny precyzyjnie opisywać warunki wodne, jakie są potrzebne do uzyskania właściwego stanu ochrony danego gatunku lub siedliska. W zagrożeniach należy wskazać wszystkie, także potencjalne, zagrożenia związane z warunkami hydrologicznymi (np. modyfikacja reżimu zalewów, bariery ekologiczne, inwestycje hydrotechniczne, niewłaściwe przyrodniczo sposoby utrzymywania rzeki, mniejszych cieków i rowów); naturalne zjawiska (np. okresowe nizinówki i powodzie) nie powinny być traktowane jako zagrożenie.

5. W ramach prac nad PZO oczekivalibyśmy analizy ew. konfliktów między ochroną obszaru a opracowywanym studialnym „Programem ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Środkowej Wisły. W ramach tego programu zestawiono m. in. listę inwestycji hydrotechnicznych wg „życzeń zarządców wód i samorządów”, które mogą być przyrodniczo szkodliwe. PZO powinien m. in. wskazać, które z tych inwestycji zagrażają rozważanym obszarom Natura 2000, zarówno bezpośrednio (niszczenie chronionych siedlisk i siedlisk chronionych gatunków) jak i pośrednio (wpływ na reżim hydrologiczny). Z drugiej strony, niektóre rozważane w ramach Programu pomysły – np. poldery lub odsuwanie wałów od koryta rzeki – mogą być rozważone jako działania komplementarne z PZO.

W szczególności, prosimy o wzięcie pod uwagę i rozważenie w PZO pod kątem ochrony obszarów Natura 2000, opracowania „Wskazanie możliwości zwiększenia rozstawu wałów w regionie wodny m Wisły Środkowej z uwzględnieniem różnorodnych kryteriów” (Cabała Plucińska i in 2012, Integrated Engineering), rekomendującego – głównie dla zarządzania ryzykiem powodziowym, ale może być to cenne także dla ochrony przyrody – odsunięcie od koryta rzeki wałów przeciwpowodziowych na odcinkach:

- a) Krzemień – Wieska - Białobrzegi - Przewóz Nurski – Wólka Nadbużna;
- b) Wólka Nadbużna - Bojary – Treblinka - Kielczew - Brok – Szumin;
- c) Udrzyn – Tuchlin – Budy.

Być może działania te okazałyby się celowe także z punktu widzenia obszaru Natura 2000.

z poważaniem